

1

Jude

Liefdesverhalen hebben me nooit kunnen boeien. Veel te zoet, te klef, dezelfde reden waarom ik niet van suikerspinnen of kaasfondue hou. Eerlijk gezegd kan ik maar weinig zonsondergangen, handjes vasthouden en nog-lang-en-gelukkigis velen. Het Grieks heeft er zeven woorden voor. Het Tamil zevenentwintig. Allemaal met heel subtiele verschillen, zoals Eskimo's dat hebben voor sneeuw, terwijl wij in het Engels alleen dat ene vierletterwoord hebben en van iedereen verwachten dat ze het tot een religie verheffen.

Magie, de bedachte, vol wondertrucs, heeft me ook nooit geboeid. Niet als je het wonder van je bestaan nog moet verwerken, de magie van oneindig veel deeltjes, dezelfde die samenkomen om een menselijk wezen te maken of een schelp of de aardse atmosfeer of een kopje thee of gewoon een stuk hout. De ene voet voor de andere kunnen zetten is toch magie? Er zit magie in een voet, als je erover nadenkt. Het is overal. Zelfs dat we hier zijn is magie.

Dat wist ik vroeger van de liefde, toen het alleen nog een kijk sport voor me was. En daarna leerde ik dit via osmose.

Dat mensen zoveel tijd besteden aan vurig wensen bij iemand anders te zijn dat ze vergeten hoe ze een goede versie van zichzelf moeten worden. Dat we allemaal maar al te bereid zijn om onze onafhankelijkheid op te geven en niet weten hoe gauw we die met alle plezier uit handen moeten geven alsof het niks is, om iemand anders verantwoordelijk te maken voor ons geluk, iemand die er veel minder in investeert, veel minder geschikt is dan wijzelf.

Dat soort liefde is een vorm van eigenbelang, een compromis, een nobel soort luiheid en tevens de reden waarom niemand 'Ik hou van jou' zegt zonder hetzelfde terug te willen horen.

Maar liefde is geen compromis. Liefde is een groot zwart gat waar je in valt. De fijnste bubbel, de mooiste droom, waaruit je niet wakker wil worden, nog niet voor een seconde, helemaal nooit, omdat je weet dat het moet, dat het een keer gebeurt, en er daarna niets ooit ook maar bij in de buurt zal komen. Het maakt alle alledaagse wonderen saaier en gewoner, juist omdat je daar bent geweest, eruit bent gestapt. Dat soort liefde en magie voelen hetzelfde. Dat weet ik nu zeker. Ik ben een expert in de dingen waarvan ik altijd zei dat ze niet bestonden.

Met andere soorten liefde heb ik geen moeite. Ik hou van mijn moeder. Dat spreekt vanzelf, ook al kan ik niet met haar opschieten. Ik hou van Londen, van mijn oude huis, van alle dagen uit mijn kindertijd en van al mijn vrienden. Ik hou van de zee, en van langs de branding lopen, en van de zoute en azijnachtige smaak van een pikant frietje. Ik hou van dansen in donkere ruimtes en verdwalen in een dik boek,

en van lachen moet je wel houden, iedereen houdt van een goeie grap. Ik hou van buitenbeentjes en van internet en van sneeuw en zand en onbekende plaatsen. Om een of andere reden hou ik van opvallende signalen van eenzaamheid, van oude mensen en jonge mensen, en van de meeste honden en van de dingen die we tegen elkaar zeggen en van zingen en allerlei soorten vuur, van pechvogels en van veel films, zelfs van slechte, en van marmelade op een droge geroosterde bruine boterham en van schone lakens en gemberthee, en dan ben ik nog maar net begonnen.

Liefde is ook overal.

Ik zou deze hele pagina kunnen vullen met de dingen waar ik van hou. Ik zou zo vierentwintig uur per dag non-stop tot aan mijn dood kunnen doorgaan met nieuwe bedenken. Maar allemaal bij elkaar zouden ze, tot aan de tanden bewapend en strak in het gelid met mezelf voorop, me nog niet hebben kunnen voorbereiden op Novo. Dat ik hem had. Dat ik hem bij me had, alleen, de machtige druk van zijn arm. En daarna niet meer.

Als ik daaraan terugdenk, voel ik de stoot in mijn borst, de lucht die uit mijn longen wordt gedrukt, het droge knakken van alle botten in mijn lichaam. Het doet pijn. Liefde en verlies houden elkaar met geweld in evenwicht. Ik zou willen dat het niet zo was. Maar ik weet niet hoe ik het anders zou moeten formuleren.

Kijk hoe hard het bij mij is aangekomen. Ik ben één bloederig liefdesverhaal.

2

In het begin, nog voor ik me ervan bewust was dat ik van toeten noch blazen wist, verhuisden mijn moeder en ik naar een huis met een vreemde erin. Het was een groot huis in het stadje waar ze was opgegroeid (en daarna trouwens uit vertrok, zwerend dat ze er nooit meer terug zou komen), in een straat waar bomen met dikke knoesten de stoepen met hun wortels open wrikten en de gemiddelde leeftijd ruim boven de vijftig lag en niemand veel zei.

De vreemdeling zat niet verstoep op zolder of ergens onder de vloerbalken. Hij was geen blinde aankoop. Hij heette Henry Lake, was bij de koop inbegrepen en weigerde te vertrekken. Een vaste huurder, zei mam. Een vlieg in de soep van de huisbaas. Een spaak in het kapitalistische wiel. ‘Daar kunnen wij tweeën wel mee leven,’ zei ze, waarop ik zei dat ik het optimistisch vond, en op dat moment eerlijk gezegd gewoon vragen om moeilijkheden.

Ze herinnerde zich de straat min of meer uit haar kindertijd, en dat de huizen prachtig waren. En gigantisch. En tuinen hadden die naar zee afliepen. Het zei me allemaal niks – vijf

uur rijden van mijn huidige definitie van thuis – en dat zei ik haar ook. Maar doordat die vreemde daar nog woonde, was dit huis heel wat goedkoper dan al het andere wat ze had kunnen vinden. Dankzij de aanwezigheid van Henry Lake was het een huis dat ze zich kon veroorloven, dus ging het gebeuren, we gingen, einde discussie, en dat was dat. En dankzij hem en door hem zijn er ook veel andere dingen gebeurd, en gebeuren nog steeds, maar nu loop ik op mezelf vooruit, en toen ik dit begon op te schrijven, was dat een van de dingen die ik zwoer niet te doen. Dit speciale liefdesverhaal is zonder mijn hulp op zich al verbijsterend genoeg.

We hadden geen aparte voordeur of zo. De kamers van Henry Lake bevonden zich op de middelste etage en de bedoeling was dat we er gewoon in trokken en om hem heen gingen wonen als eiwit om een dooier. Ik zei dat dat ronduit belachelijk was, en toen mam zei dat ik er maar aan moest wennen, schreeuwde elke vezel in mijn lichaam: *nóóit*.

‘Serieus?’ zei ik. ‘Geen sloten op de deuren? Wat denk je nou? Stel dat hij gestoord is? Wie weet is het een moordenaar,’ en terwijl ik dat zei, zakte er door een gangetje in mijn maag iets donkers naar beneden, het idee dat ik weleens gelijk zou kunnen hebben, dat dit mijn lot was, vooruit bepaald en onvermijdelijk. Het spel was uit. Klus geklaard.

‘Plus dat we overal kilometers vandaan zitten,’ zei ik weer in de leegte die mam liet hangen door niet te reageren. ‘Dat is geen grapje, mam. Je bent echt je verstand kwijt.’

‘Nee, Jude,’ zei ze, zich als een neergaande vlag opvouwend in haar stoel. ‘Ik ben al het andere kwijt.’

Al het andere, vrij vertaald als Mark, krap een jaar haar

vriend, haar laatste heilige graal, haar antwoord op zo'n beetje elke vraag onder de zon. Mark was dat allemaal niet, maar hij was oké. Hij was best aardig voor haar en deed niet alsof ik de onuitgenodigde gast was of de kers op de taart, niet zoals sommige eerdere vriendjes die ik kan noemen. Hij zat in verzekeringen en afgaand op de manier waarop ze met haar wimpers knipperde als hij doorzeurde over activa en premies zou je denken dat een verzekeringsman alles was wat ze ooit had gewild, het summum van haar diepste hartenwens. Mijn moeder is een heel goede actrice. Ze gaf geen zak om verzekeringen. Ze wil gewoon niet alleen zijn.

Maar goed, Mark had zijn activa en premies ergens anders ondergebracht en omdat hij toen we bij hem woonden ook onze huisbaas was, was het dak boven ons hoofd daarbij inbegrepen. Mam verkeerde nog in fase één, deed alsof het het einde van de wereld was, wat overduidelijk niet zo was. Ze deed wat ze altijd doet, er gewoon van uitgaan dat het zij en ik tegen de wereld is, zonder zelfs maar te vragen of ik in deze kwestie aan haar kant stond. Ze zei: 'Toch niet te geloven dat dit ons overkomt?', en toen ik haar erop wees dat het feitelijk haar besluit was om alles te laten vallen en me mee te slepen naar een droef klinkende, uitsluitend door witte oudjes bevolkte, bejaardenkolonie, een doodlopende badplaats uit haar verre verleden, begonnen de tranen te vloeien en deed ze haar weerloze, gewonde puppy-act, omdat die altijd werkt, en dat weet ze. Het haalt meteen de angel uit mijn ruzie.

'Een nieuw begin' noemde ze het, zonder me te vragen of ik dat wel wilde, omdat het duidelijk niet zo was, en ik zei: 'Hebben we er daar al niet genoeg van gehad?' Een voor elke

Mark die uiteindelijk toch geen godsgeschenk bleek. Over kapitaalverspilling gesproken. Het idee van alles op één kaart zetten had door haar uitgevonden kunnen zijn. Acht totaal nieuwe starts, en drie of vier halfhartige pogingen waarbij ik tenminste niet naar een andere school hoefde maar er alleen veel langer over deed om er te komen en altijd voor alles te laat was en altijd achterbleef. Zo ging het steeds sinds mijn vader, die volgens mij de eerste was maar net als alle anderen kwam en ging. Een schakel in een ketting en inmiddels een vreemde. Als ik hem op straat zou tegenkomen, zou ik hem niet herkennen. Triest maar waar. Ik heb daar nu vrede mee.

Deze keer zette mijn in de paniekfase verkerende moeder de boel goed op stelten. Misschien had ik wat positiever moeten zijn. Ze deed het uiteindelijk allemaal in haar eentje. Als onafhankelijkheidsverklaring. Maar toen wist ze wat ik ervan vond. Ik had haar eraan herinnerd dat het moeite had gekost om zelfs de weinige vrienden te krijgen die ik had. Ik zei dat we alle twee wisten dat ik ze op geen enkele manier zou kunnen houden, niet op die afstand. Ik wilde dat dat ook meetelde. Ik zocht naar medelijden, maar die put was droog.

‘Je krijgt wel nieuwe,’ zei ze, alsof ik er gewoon een paar kon uitkiezen in een cadeauwinkel, alsof het zo makkelijk ging, en ik stond versteld van hoe naïef en onverschillig ze was.

‘Au,’ zei ik. ‘Dat doet zeer.’

‘Wat nou?’ zei ze. ‘Je bent er goed in.’

‘O ja? Ik moest wel.’

‘Ach, het leven leert ons de vaardigheden die we nodig hebben,’ zei ze, waarbij ze het zo probeerde voor te stellen dat mij in het sociale diepe gooien een deugd was, elke keer

als er weer een sprookjesprins achter de horizon verdween.

Toen ik acht was en we voor de derde keer in een jaar zouden verhuizen (een echt rottig stelletje – Jim, geloof ik, toen Danny, toen Joe), probeerde ik de verhuizing tegen te houden door alles in mijn kamer met touw aan elkaar te binden. Ik kreeg er een bol van te pakken en knoopte mijn bed, verwarmingsradiator en mijn speelgoedkast en boekenplank allemaal aan elkaar vast en wachtte vervolgens als Charlotte in het midden van haar web om te zien wat ik had getoverd. Mam vertelde dat verhaal altijd aan mensen alsof het leuk was. Door de jaren heen heb ik het wel honderd keer gehoord en heb ik het glimlachend en knikkend verdragen dat ik uitgelachen werd. Ze lachte me zelfs uit toen het gebeurde. Ze deed de deur open, opende haar mond, gooide haar hoofd achterover en ik kon de onderkant van haar tanden zien, de bijranden, en ik weet nog dat ik dacht: *hoe kan ze?* Want voor mij was het allesbehalve grappig. Ik was doodsbang om iets kwijt te raken. Ik wilde geen verandering. Niet weer. Maar het gebeurde toch en nog steeds, en ik denk dat ik destijds al begon door te krijgen dat je je wereld niet kunt laten stoppen met draaien, hoe stevig je hem ook vastknoopt, hoe hard je het ook probeert.

Dus. Daar gingen we weer. Verhuizing nummer dertien. Mam stond er alleen voor, mezelf niet meegeteld. Ze maakte er een drama van en we pakten alles in en ik stond helemaal klaar om van voren af aan te beginnen, helemaal klaar om helemaal nieuw te zijn in een andere plaats. Ik voelde het al aankomen: het onbekende, het plotselinge begin van eenzaamheid. Oké, eerstewereldproblemen, maar toch. Wel problemen.